

ECN 120 – definisjoner kap. 8 (med kommentarer)

[Y.xx] til høyre for hver definisjon viser til likningsnr. i kap Y. Mangler [Y.xx] er definisjonen ikke omtalt i kap. Y. På eksamen bruker vi terminologien/symbolbruken til Steigum (==> tidligere eksamensoppgaver ikke alltid direkte overførbare til dagens kurs basert på Steigum)

Noen sentrale begrep

Konjunkturkurve

Utvikling av faktisk BNP over tid.

Potensielt BNP

BNP som tilsvarer tilnærma full sysselsetting og kapasitetsutnyttning i en økonomi.

Produksjonsgapet

= faktisk minus potensielt BNP. (se fig. 8.2, s. 427)

Positivt produksjonsgap (høgkonjunktur): full kapasitetsutnyttning i økonomien = press for auka lønninger, ekstra investeringer ==> risiko for høg prisvekst (inflasjon).

Negativt produksjonsgap (lågkonjunktur) : ledig kapasitet i økonomien = arbeidsløse, fallende investeringer ==> risiko for økonomisk resesjon (sterk lågkonjunktur).

Merknad: eksterne sjokk kan føre til ulikevekt i økonomien ==> produksjonsgapet ulik 0.

Finanspolitikk

Bruk av skatter og avgifter til å justere samla etterspørsel (forbruk) i økonomien. Nært knytta mot offentlig sparing.

Vedtas av parlamentet (Norge: Stortinget) i forbindelse med behandling av statsbudsjettet (sein-høst). Justeres i revidert nasjonalbudsjett (medio mai)

Privat sparing

$$S_{priv} = Y - T - C$$

der Y = total inntekt (BNP i makro)

T = samla skatter

C = privat forbruk

Merknad: i boka skrives formelen som $SP = Y - T - C$ [8.3.a]

Offentlig sparing

> 0 :: kontraktiv finanspolitikk (statsbudsjett med overskudd)

$S_{off} = T - G = 0$:: nøytral finanspolitikk (statsbudsjett i balanse)

< 0 :: ekspansiv finanspolitikk (statsbudsjett med underskudd)

der T = samla skatter

G = offentlig forbruk

Konsumfunksjon

$$C = a + b(Y - T) \quad a \geq 0, 0 < b < 1 \quad \text{Merknad: læreboka skriver formelen som } C = a(Y - T) + b \quad [8.2]$$

her brukes formelen ovafor der

a = nødvendig minimumsforbruk for å overleve ($\Rightarrow a > 0$)

b = marginal konsumtilbøyelighet

$(Y - T)$ = disponibel inntekt

Likevekt planlagt samla forbruk (ønska etterspørsel) og BNP med full kapasitetsutnyttning

Produksjonsgapet **ikke lik** 0 (ulikevekt i økonomien)

Kan justere skatter T eller offentlig forbruk G for å gjenopprette likevekt eller redusere størrelsa på produksjonsgapet.

Likviditetsfella

Negative forventninger hos husholdningene (forbrukerne) fører til at auke i disponibel inntekt $(Y - T)$ ikke fører til vesentlig auke i forbruket fordi folk sparer i stedet.

Finanspolitisk føring: Skattelette (redusert T) fører ikke til vesentlig auke forbruk (under likviditetsfella).

Keynesiansk motkonjunkturpolitikk

Auka (redusert) offentlig forbruk G for å dempe en lågkonjunktur (høgkonjunktur). Spesielt aktuelt når det er lågkonjunktur (negativt produksjonsgap) under likviditetsfella.